

Minimální preventivní program pro školní rok 2023/2024

Úvod

Minimální preventivní program (dále jen MPP) pro školní rok 2023/2024 stanovuje dlouhodobé a krátkodobé cíle pro žáky i učitele v oblasti prevence negativních jevů.

Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Primární prevence rizikového chování u žáků se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, která směřují především k následujícím rizikovým projevům chování

- agrese, šikana, kyberšikana
- násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- poruchy příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

V oblasti prevence se snažíme spolupracovat s co nejvíce subjekty, především však se zákonnými zástupci žáků. Za realizaci preventivního programu zodpovídá metodik prevence, který koordinuje práci jednotlivých pedagogických i externích spolupracovníků. Analyzuje s třídními učiteli, asistentem pedagoga a vychovatelkou školní družiny současný stav a společné řešení, případně jednotlivé problémy. Průběh naplňování MPP společně vyhodnocují. O programu jsou informováni všichni zaměstnanci školy, zákonní zástupci a žáci. Program je k dispozici k nahlédnutí pro všechny ve vstupní hale školy.

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí sociálně patologických jevů spočívá v dalším studiu všech pedagogických pracovníků školy. V rámci svých možností se pedagogové účastní aktivit zaměřených na prevenci. Je jim poskytována nabídka programů, seminářů a školení zabývajících se touto tematikou.

Charakteristika školy

Jsme málotřídní základní škola, nacházející se v klidném venkovském prostředí. Plníme funkci spádové školy pro obce: Hlohovice, Hradiště, Chlum, Ostrovec – Lhotka, Podmokly, Prašný Újezd, Terešov, Zvíkovec. Od 1. 9. 2023 bude navštěvovat naši školu 44 žáků. Žáci jsou rozděleni do tří tříd. 1. třída – 1. ročník, 2. třída – 2. a 3. ročník společně a 3. třída 4. a 5. ročník společně. Ve škole pracují 2 učitelky na plný úvazek, zástupkyně ředitelky, ředitelka školy, 3 asistenti pedagoga a 2 vychovatelky školní družiny.

Součástí naší školy je i mateřská škola s vlastním MPP. Její kapacita je 38 dětí, v současné době není plně obsazena. Vyučují zde 2 učitelky na plný úvazek a 2 učitelky na částečný úvazek.

V základní škole vyučujeme podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Analýza současného stavu

Vzhledem k malému počtu žáků je výskyt rizikových faktorů chování minimální. Největším problémem se jeví chování žáků na zastávkách autobusů, a to při odjezdech i příjezdech autobusů. Nepozorné přecházení silnice, hry na silnici a hlučné chování. Ojediněle se projevuje vulgární vyjadřování některých žáků. V prvním ročníku je potřeba se věnovat problematice oslovování dospělých, zdravení a slušnému chování. Mnohdy přetrvávají návyky z mateřské školy, kde děti učitelkám tykaly. Je nezbytné tyto návyky odstranit již v posledním ročníku povinné předškolní docházky v MŠ.

Nemáme problémy s docházkou do školy, zákonní zástupci svoje děti včas omlouvají – osobně, telefonicky nebo e-mailem.

Cíle prevence

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům. Chceme, aby se preventivní výchovně-vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy. Ve spolupráci se zákonnými zástupci usilujeme o formování takové osobnosti dítěte, která bude schopna se orientovat v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti - to vše s ohledem na svůj věk.

Při naplňování MPP se snažíme, aby každodenní život školy poskytoval žákům příjemné a bezpečné školní klima, potřebné informace přiměřené jejich věku, vedl k osvojení si pozitivního sociálního chování, k rozvoji osobnosti, k odmítání forem sebeustruktury a porušování zákona a umožňoval osvojování si kompetencí zdravého životního stylu. Chceme podchytit a řešit hned první příznaky patologického chování.

Prevence sociálně patologických jevů na naší základní škole zahrnuje kromě předcházení problémům výše uvedeného rizikového chování i výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu a kvalitním mezilidským vztahům.

Dlouhodobé cíle – žáci

- trvale prohlubovat povědomí žáků o sociálně patologických jevech a o následcích, které mohou mít
- posilovat právní vědomí o kriminalitě, předpisech a zákonech
- osvojit si potřebné hygienické návyky a sociální dovednosti, zdravý životní styl
- posilovat zdravé sebevědomí, umět se přiměřeně prosadit v kolektivu
- konflikty řešit nenásilnou formou
- prohlubovat umění komunikace mezi vrstevníky, dětmi a dospělými

Dlouhodobé cíle - učitelé

- podporovat vzájemnou pozitivní komunikaci směrem ke kolegům a žákům
- vzdělávat pedagogy v oblasti prevence
- prohlubovat týmovou spolupráci
- zlepšit komunikaci mezi rodiči a školou
- zapojit rodiče do dění ve škole

Krátkodobé cíle

- zlepšit práci s třídou při využití komunitních metod
- spolupracovat s vyučujícím na pomoci problémovým žákům

- zvyšovat vědomí kolektivní soudržnosti třídy a školy - stmelování kolektivu
- spolupracovat s dalšími organizacemi v obci a blízkém okolí (SDH Mlečice, SDH Zvíkovec, Domov Zvíkovecká kytička, PČR Zbiroh, Rokycany, HZS Radnice, Rokycany ...)
- zapojovat žáky do dění ve škole - podněcovat aktivity, které vedou ke vhodnému využití volného času dětí
- řešit aktuální problémové situace
- pořádat pro rodiče a veřejnost Dny otevřených dveří a další aktivity
- zapojovat rodiče do aktivit školy

Prevence ve vyučování

Primární prevenci v každé třídě má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se žáci setkávají především v prvouce, přírodovědě, vlastivědě a informatice, okrajově je zařazena do všech předmětů.

1. ročník

- osobní bezpečí
- základní zásady mezilidské komunikace
- vztahy v dětském kolektivu
- základní hygienické návyky
- využití volného času
- rodina - bezpečné místo
- chování v krizových situacích

2. ročník

- lidské tělo
- zdraví a jeho ochrana
- zacházení s léky
- režim dne
- vztahy mezi lidmi
- chování v krizových situacích

3. ročník

- pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti
- zdraví a jeho ochrana
- lidé kolem nás, multikulturní výchova
- využívání volného času
- ochrana proti obtěžování cizí osobou

Znalostní kompetence žáků 1. – 3. ročník

- dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduchý způsob odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti o udržování zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní podvědomí v oblasti sociálně patologických jevů

4. ročník

- lidské tělo, odlišnosti mezi pohlavími
- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- využívání volného času
- pojmy z oblasti prevence - šikana, násilí, závislosti
- vztahy v kolektivu
- kyberšikana, nebezpečí ICT

5. ročník

- domov, rodina, důvěra, vztahy
- návykové a léčivé látky
- vztahy v kolektivu
- komunikace
- pojmy z oblasti prevence - negativní vliv kouření a alkoholu
- puberta
- nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi
- kyberšikana, nebezpečí ICT

Znalostní kompetence žáků 4. – 5. ročník

- dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduchý způsob odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní podvědomí v oblasti sociálně patologických jevů

Po pěti letech by žáci měli zvládat tyto kompetence:

- chápat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- umět rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- umět se ochránit před cizími lidmi a vědět, na koho se obrátit, když někdo ohrožuje nebo poškozuje jejich práva
- základní hygienické návyky a osvojení zdravého životního stylu
- umět si zorganizovat volný čas
- rozlišit léky a návykové látky
- pojmenovat škodlivost kouření a alkoholu a jiných návykových látek, znát jejich následky užívání
- umět odmítat (říci ne) návykovou látku ve styku s vrstevníky
- mít povědomí o tom, že každé jednání, které ohrožuje nebo poškozuje práva druhých je protiprávní

Časový harmonogram akcí

- jednorázové akce dle nabídky
- celoroční akce dle nabídky
- aktivity školní družiny
- volnočasové aktivity - kroužky
- Dětský klub Mlečice

Další nabídku volnočasových aktivit žákům zajišťuje ZUŠ Václava Vačkáře – hudební, taneční a dramatický obor – Zbiroh.

Metody realizace prevence

Při výuce lze využít různých metod, například výklad, předávání informací, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování, dramatická výchova, modelové situace, hry, prezentace, ... Využijeme vhodné interaktivní pořady, ve vstupní hale a počítačové učebně nástěnky s tématy týkající se MPP. Nadále budeme využívat bezplatné projekty Mléko do škol, Ovoce do škol a Zdravé zoubky.

Spolupráce s jinými organizacemi

- Pedagogicko-psychologická poradna Rokycany
- ZUŠ Václava Vačkáře Zbiroh
- HZS Rokycany, Radnice
- SDH Mlečice, Zvíkovec
- PČR Rokycany, Zbiroh
- Domov Zvíkovecká kytička
- ČSOP Rokycany a Plzeň

Metodické pomůcky

- Nástěnka v přízemí školy
- Výukové programy (CD, DVD video)
- Knihy, časopisy

Řešení přestupků – řeší krizový plán a školní řád

Podklady v legislativě

Program vychází z těchto základních dokumentů:

- Národní strategie protidrogové politiky
- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT
- Strategie prevence kriminality
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- Školský zákon
- Vyhláška č. 72/2005Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 197/2016Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005Sb.

a dalších - viz: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/metodicke-pokyny>

Evaluace MPP

Na realizaci programu se budou podílet všichni pedagogičtí pracovníci. Naplňování jednotlivých částí bude průběžně kontrolovat ředitelka školy, společně je bude vyhodnocovat s ostatními pedagogy. Písemné komplexní vyhodnocení, které je součástí výroční zprávy školy, bude provedeno na konci školního roku a projednáno pedagogickou radou.

Metody hodnocení efektivity programu

- dotazníky – zjišťování názorů žáků na jednotlivé akce, klima ve škole či třídě
- průběžné sledování podmínek, situace a klima ve škole
- rozhovor
- spolupráce s třídními učiteli, případně dalšími zaměstnanci školy

Minimální preventivní program pro školní rok 2023/2024 byl projednán a schválen pedagogickou radou 28. 8. 2023 a je platný od 1. 9. 2023.

V Mlečicích 30. 8. 2023

Ing. arch. Jana Baláková
Zástupkyně ředitelky